

Uimhir Lárionaid

71

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2014–2015

Eolaíocht: Teastas Singil

Aonad 2 (Ceimic)

Bonnsraith

[GSS21]

DÉARDAOIN 13 SAMHAIN 2014, MAIDIN

AM

1 uair an chloig.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo. Freagair **gach ceann** de na **deich** gceist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 60 an marc iomlán don pháipéar seo.

Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa in Ceist **10**.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Tá Bileog Sonraí, ina bhfuil Tábla Peiriadach na nDúl, sa scrúdpháipéar seo.

Don Scrúdaitheoir amháin

Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Marc
Iomlán

LEATHANACH BÁN

- 1 (a) Anseo thíos tá faisnéis ar roinnt substaintí tí. Comhlánaigh an tábla.

Roghnaigh ó:

fínéagar : sóid aráin : sú líomóide

Substaint	Ceimiceán i láthair
<i>Milk of Magnesia</i>	Hidrocsaíd mhaignéisiam
	Hidrigincharbónáit sóidiam
	Aigéad citreach

[2]

- (b) Úsáidtear siombailí guaise le rabhadh dainséir a thabhairt. Tá an tsiombail ghuaise thíos le fáil ar bhuidéal d'aigéad hidreaclórach.

© Danylo Fomin/iStock/Thinkstock

- (i) Ainmnigh an tsiombail ghuaise seo.

_____ [1]

- (ii) Ciorclaigh an pH ceart d'aigéad hidreaclórach.

2

7

12

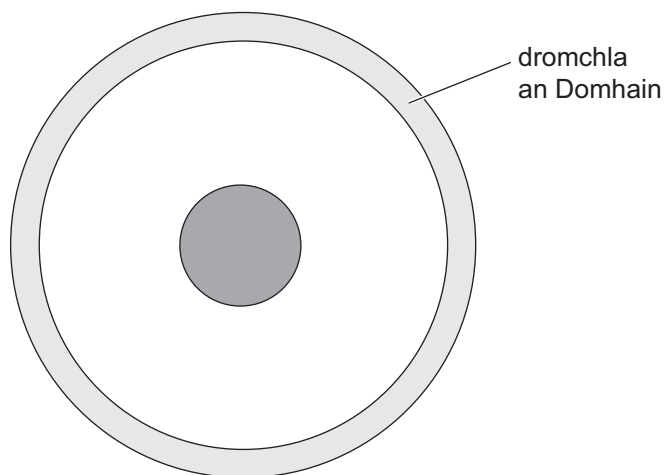
[1]

- (c) Ainmnigh planda ar féidir é a úsáid le táscaire ceimiceach a dhéanamh.

_____ [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

2 Tá struchtúr an Domhain ar taispeáint sa léaráid thíos.

(a) Comhlánaigh na habairtí seo a leanas.

Roghnaigh ó:

croí ciseal maintlín screamh núicléas

Tugtar an _____ ar dhromchla an Domhain.

Tá sé déanta de phlátaí teicteonacha atá ar snámh ar an

_____. Tá an _____

ag lár an Domhain.

[3]

(b) Comhlánaigh an tábla thíos a bhaineann le cineálacha éagsúla carraigeacha.

Cineál carraige	Sampla
meiteamorfach	marmar
dríodrach	
	eibhear

[2]

Planda	pH
úll	5.0–6.5
práta	4.5–6.0
cuirín dubh	5.5–8.0
miontas	7.0–8.0
oinniún	6.0–7.0
sú talún	5.0–7.0
leitís	6.0–7.0

(i) Ainmnigh an planda is fearr fás san ithir is aigéadaí.

 [1]

(ii) Ainmnigh an planda is fearr fás thar an **raon** is mó de luachanna pH.

[1]

(iii) Is é 6.5 pH páirc feirmeora. Cá mhéad planda atá ainmnithe sa tábla a mbeadh fás maith acu ag an pH seo?

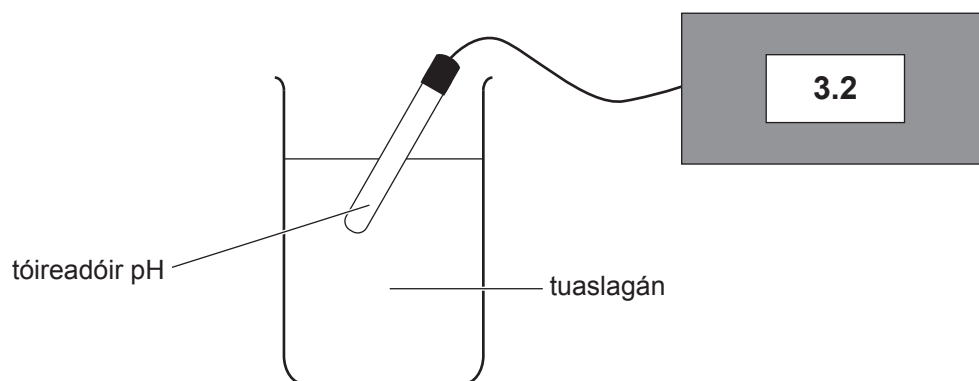
[1]

(b) Ainmnigh substaint ar féidir le feirmeoirí í a úsáid le hithir aigéadach a neodrú.

 [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Tá dóigh le pH a thomhas ar taispeáint sa léaráid thíos.

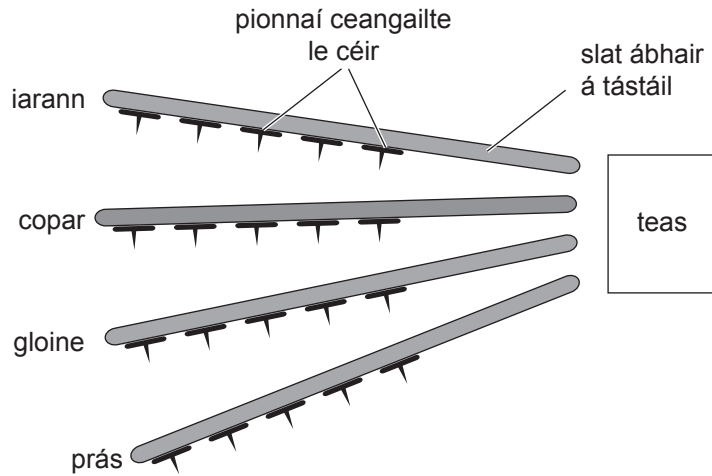

- (c) Luaigh buntáiste **amháin** as toíreadóir pH a úsáid seachas tuaslagán táscaire, le pH a thomhas.

 [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

- 4 (a) Rinne dalta imscrúdú ar an dóigh a ligeann ceithre ábhar (iarann, copar, gloine agus prás) don teas seoladh tríothu. Bhain sé úsáid as an fhearas atá ar taispeáint sa léaráid thíos.

Rinneadh líon na bpionnaí a bhí ceangailte go fóill de gach slat a thaifeadadh i ndiaidh 1, 3 agus 5 nóiméad. Tá na torthaí ar taispeáint thíos.

Ábhar	Líon na bpionnaí ceangailte i ndiaidh;		
	1 nóiméad	3 nóiméad	5 nóiméad
Iarann	5	5	4
Copar	4	3	2
Gloine	5	5	5
Prás	5	4	3

- (i) Ar an léaráid thuas, cuir ciorcal thart ar an chéad phionna a thitfidh. [1]

- (ii) Liostaigh na ceithre ábhar in ord seoltachta.

_____ An seoltóir is fearr

 _____ An seoltóir is measa [2]

- (b) Luaigh **dhá** dhóigh a ndearna an dalta triail chothrom den imscrúdú seo.

1. _____
 2. _____ [2]

© Jorgenmac/iStock/Thinkstock

- (a) Is trí cinn de na príomhphatrúin mhéarloirg iad áirse, lúb agus dual. Ainmnigh príomhphatrún méarloirg **amháin** eile.

[1]

- (b)** Dustálann póilíní púdar os cionn méarlorg le go mbeidh siad infheicthe. Ainmnigh púdar a úsáidtear le loirg ar dhromchla bán a thaispeáint.

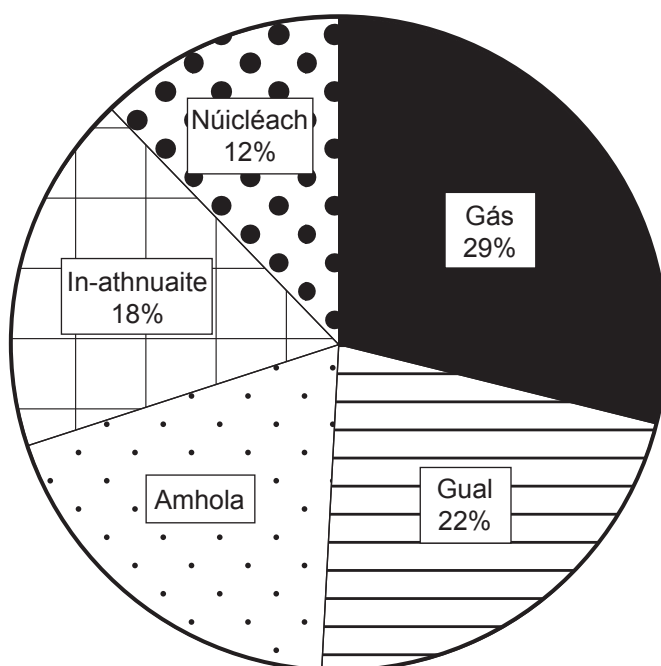
[1]

- (c)** D'fhéadfaí taifid mhéarloirg gach duine a choinneáil i mbunachar sonraí náisiúnta.

Luaigh cad chuige a bhfuil bunachar sonraí náisiúnta méarlorg
úsáideach agus cad chuige a mbeadh roinnt daoine ina choinne.

[2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

- (Taispeáin do chuid oibre.)

_____ % [2]

- Oibríonn seo mar tá _____

difriúil ag gach codán.

[1]

(a) Bíonn roinnt dramhaíola do-bhithmhille. Mínigh ina iomláine cad é a chiallaíonn an téarma ‘do-bhithmhille’.

[2]

(b) Tá go leor dóigheanna ann le fáil réidh le dramhaíl phlaisteach.

- **Dó** – dóitear dramhaíl phlaisteach le fuinneamh a sholáthar, ach féadann sé seo gáis thocsaineacha a tháirgeadh amhaíl aonocsaíd charbóin.
- **Líonadh talún** – féadtar dramhaíl phlaisteach a chur isteach i láithreáin líonadh talún agus í a fhágáil faoin talamh ar feadh líon mór blianta. Is féidir go mbeidh an screamhuisce truailithe dá bharr.
- **Athchúrsáil** – is féidir plaistigh dhramhaíola a leá agus a athmhúnlú ina n-earraí nua le hathchúrsáil a dhéanamh orthu.

An fhaisnéis thuas amháin in úsáid agat, ainmnigh an modh is neamhdhíobhálaí don timpeallacht le fáil réidh le dramhaíl phlaisteach. Mínigh do fhreagra ina iomláine.

Modh _____ [1]

Míniú _____

[2]

[illegible]

- (i) Luaigh siombail dúile atá in **Grúpa 2**.

[1]

- (ii) Ainmnigh **dhá** dhúil atá sa **pheiriad** chéanna.

_____ agus _____ [1]

- (iii) Ainmnigh an dúil nach bhfuil **ach** leictreon **amháin** aici ina sceall seachtrach.

[1]

- (iv)** Luaigh ainm gáis atá ar taispeáint ar an Tábla Pheiriadach thuas.

[1]

- (b)** Cad é an t-ainm a thugtar ar dhúile in Grúpa 7?

[1]

- (c)** Scríobh an tsiombail do hidrigin sa tsuíomh cheart ar an imlíne den Tábla Pheiriadach thuas. [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

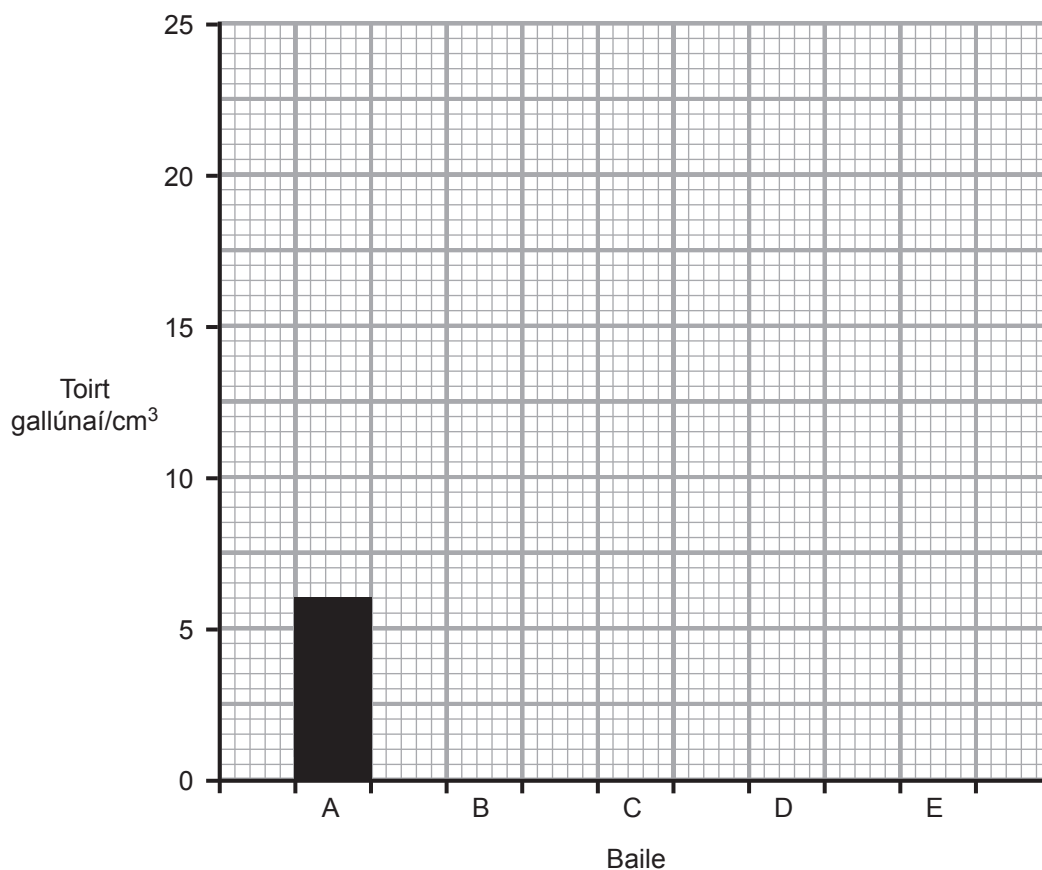
LEATHANACH BÁN

(Leanann ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

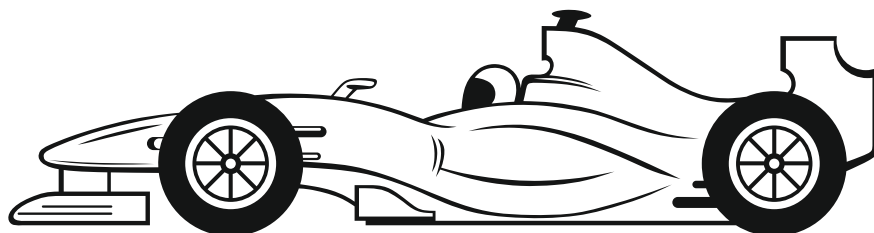
- 9 (a) Bhailigh eolaí samplaí uisce ó chúig bhaile (A, B, C, D agus E). Tugann an tábla thíos an toirt de thuaslagán gallúnaí atá de dhíth le sobal a dhéanamh le gach ceann de na samplaí.

Baile	Toirt uisce/ cm^3	Toirt gallúnaí/ cm^3
A	50	6
B	50	17
C	50	24
D	50	20
E	50	11

- (i) Úsáid an fhaisnéis sa tábla leis an bharrachairt thíos a chomhlánú.

[2]

Mínigh cad chuige ar roghnaigh déantóirí carranna nua-aimseartha Foirmle a hAon snáithín gloine seachas alúmanam leis na cabhlacha carranna a dhéanamh.

- míniú iomlán ar cad é is ábhar comhchodach ann
- na buntáistí a bhaineann le snáithín gloine a úsáid i gcabhlacha carranna Foirmle a hAon
- míbhuntáiste a bhaineann le snáithín gloine.

Sa cheist seo measúnófar thú ar scileanna na cumarsáide scríofa agat lena n-áirítear úsáid saintearmaí eolaíocha.

[6]

[6]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.